

**AZ AGRÁRPOLITIKÁK MOZGÁSTERE A
NEMZETKÖZI KERESKEDELEM
LIBERALIZÁLÁSÁNAK TÜKRÉBEN**

**Budapest
2003**

Kiadja:

az Agrárgazdasági Kutató és Informatikai Intézet

Főigazgató:

Udovecz Gábor

Szerkesztőbizottság:

Alvincz József, Dorgai László, Harza Lajos, Kamarásné Hegedűs Nóra (titkár),
Kapronczai István, Kartali János, Kovács Gábor, Popp József, Potori Norbert,
Udovecz Gábor

Készült:

a Kutatási Igazgatóságon

Szerző:

Popp József

Közreműködött:

Iski Tímea

Opponensek:

Nagy Frigyes, egyetemi tanár
Nyugat-Magyarországi Egyetem

Rieger László, mb. igazgató
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	5
1. A mezőgazdasági protekcionizmus kialakulása Európában.....	7
2. A KAP ellentmondásai.....	9
3. Az agrárkereskedelem liberalizálása és a fenntartható mezőgazdaság.....	15
3.1. A mezőgazdaság integrálása a társadalomba.....	15
3.2. Liberális és fenntartható európai agrárpolitika.....	16
3.3. Globalizáció és a kereskedelem liberalizálása.....	21
3.4. A fejlődő országok álláspontja a kereskedelem liberalizálásáról.....	24
4. Mezőgazdasági kereskedelempolitika.....	27
4.1. A mezőgazdaság támogatottsága.....	27
4.2. Az agrártámogatások hatása a mezőgazdaság jövedelmezőségére.....	35
4.3. Az agrárkereskedelem liberalizálásának jelentősége.....	40
5. Az Uruguay-i Forduló eredménye és az új WTO forduló.....	47
5.1. Piacra jutás.....	47
5.2. Az exporttámogatás reformja.....	57
5.3. A belső támogatások reformja.....	61
5.4. Nem kereskedelmi szempontok.....	66
5.5. Többfunkciós mezőgazdaság.....	68
5.5.1. Agrárpolitikai célok.....	68
5.5.2. A kapcsolat erőssége a mezőgazdaság termelési és egyéb funkciói között.....	72
5.5.3. Közjavak.....	77
5.5.4. Piaci kudarc.....	79
5.5.5. Jövedelmezőség és piaci kudarc.....	80
5.5.6. Tranzakciós költségek.....	81
5.5.7. Nemzetközi kötelezettségvállalás (WTO).....	82
5.6. A globális kereskedelmi rendszer összeomlásának veszélye.....	82
6. A kereskedelem liberalizálásának hatása az EU mezőgazdaságára.....	85
6.1. A kereskedelem liberalizálásának következménye.....	85
6.2. Szántóföldi növények.....	86
6.3. Tejtermelés.....	87
6.4. Marhahús.....	88
6.5. Sertés és baromfi.....	88
6.6. Juhászat.....	90
7. Az agrárpolitika várható iránya az OECD tagországokban.....	91
Összefoglalás.....	95

Summary	107
Kivonat.....	117
Abstract	118
Irodalomjegyzék	119
Glosszárrium	123
Mellékletek	129
A sorozatban eddig megjelent tanulmányok.....	133

Kivonat

A tanulmány az agrárpolitikák mozgásterével foglalkozik, figyelembe véve a nemzetközi kereskedelem liberalizációjának folyamatát is. Az 1994. évi WTO-megállapodás következményeinek, valamint az új WTO forduló várható hatásainak elemzésénél bemutatásra kerül az OECD tagországok mezőgazdaságának támogatása, illetve támogatottsága is. Az anyag nagy teret szentel az új WTO fordulóban felvetett nem kereskedelmi szempontok közül a multifunkcionális mezőgazdaság ismérveinek, valamint a mezőgazdasági termelési és egyéb funkciói közötti kapcsolatok elemzésének. Említést érdemel a nemzetközi kereskedelem liberalizálásának az EU mezőgazdaságára kifejtett hatásainak vizsgálata is. Az agrárpolitikák alakulása és Magyarország EU csatlakozása egyértelműen meghatározza a nemzeti agrárpolitika mozgásterét.

Abstract

The study analyses agricultural policies, including farm trade liberalisation. The paper takes into account both the WTO Agreement, signed in 1994 and the current WTO negotiations, which will have an impact upon the level of agricultural support. This study recognises the importance of multifunctionality in agriculture. It considers non-trade concerns and provides an explanation of jointness between production and the provision of public goods. The net costs of inefficient domestic policies spill over and are magnified on international markets. Trade reform is thus essential, while multilateral negotiations may have an important role to play in promoting domestic reforms. This paper concludes that agricultural policy reform and Hungary's accession to the EU will primarily determine the domestic agricultural policy.